

INDICATIEVE TABEL 2016

Inhoudstafel

Hoofdstuk I. Schade aan personen

1. Principes
2. De tijdelijke schade
  - 2.1 Medische kosten voor de consolidatie
  - 2.2 De hulpmiddelen
    - 2.2.1 Materiële hulpmiddelen
    - 2.2.2 Hulp van derden
  - 2.3 De persoonlijke ongeschiktheid
  - 2.4 De huishoudelijke ongeschiktheid
  - 2.5 De economische ongeschiktheid
    - 2.5.1 Verlies van inkomen
    - 2.5.2 Verhoogde inspanningen
  - 2.6 Schade ontstaan tijdens de studies
    - 2.6.1 Verhoogde inspanningen
    - 2.6.2 Verlies van een studiejaar
      - 2.6.2.1 Kosten
      - 2.6.2.2 Morele schade
      - 2.6.2.3 Achterstand loopbaan
  - 2.7 Schade geleden door de naastbestaanden
3. De blijvende schade
  - 3.1 De wijzen van vergoeding (rente, kapitalisatie, forfait)
  - 3.2 Medische kosten na consolidatie
  - 3.3 De hulpmiddelen
    - 3.3.1 De materiële hulpmiddelen
    - 3.3.2 Hulp van derden
  - 3.4 De persoonlijke, huishoudelijke en economische ongeschiktheid
    - 3.4.1 De persoonlijke ongeschiktheid
      - 3.4.1.1 Algemeen
      - 3.4.1.2 De specifieke schade :
        - a. De pijn
        - b. De esthetische schade
        - c. De seksuele schade
        - d. De genoegenschade
    - 3.4.2 De huishoudelijke ongeschiktheid
    - 3.4.3 De economische ongeschiktheid
      - 3.4.3.1 Algemeen

- 3.4.3.2 Inkomensverlies
- 3.4.3.3 Verhoogde inspanningen
- 3.4.3.4 Forfaitaire vergoeding
- 3.4.3.5 Postprofessionele schade
- 3.4.4 Tabel van de forfaitaire vergoedingen
- 3.5 Schade geleden door de naastbestaanden
- 3.6 Voorbehoud

4. Het overlijden

- 4.1 Begrafeniskosten
- 4.2 Schade ex haerede
- 4.3 Schade van de naastbestaande
  - 4.3.1 De morele schade
  - 4.3.2 De materiële schade
    - 4.3.2.1 Schade wegens het verlies van het inkomen van de overledene
    - 4.3.2.2 Schade geleden door verlies van de bijdrage in de huishoudelijke activiteiten geleverd door het slachtoffer

Hoofdstuk II. Schade aan voorwerpen en kosten

- 1. Voertuigschade
  - 1.1 Basisbedrag
  - 1.2 De B.T.W.
  - 1.3 Takel- en stallingskosten
  - 1.4 Gebruiksderving
    - 1.4.1 Wachtijd
    - 1.4.2 Herstellingsduur
    - 1.4.3 Vervangdagen
    - 1.4.4 Vergoeding wegens gebruiksderving
    - 1.4.5 Financiering
- 2. Verplaatsingskosten
- 3. Administratiekosten
- 4. Kledijschade

Hoofdstuk III. Interest en provisie

- 1. De vergoedende intrest
- 2. De moratoire intrest
- 3. Provisie

Hoofdstuk I. Schade aan personen

1. Principes

De Indicatieve Tabel onderscheidt in hoofde van het slachtoffer drie levenssferen : het persoonlijke (extrapatrimoniale) leven, de huishoudelijke activiteiten en het professionele leven. De aantasting van deze levenssferen wordt vertaald in een persoonlijke, huishoudelijke en/of economische ongeschiktheid.

De *persoonlijke ongeschiktheid* heeft betrekking op de niet-economische waardeerbare gevolgen van de aantasting van de fysieke en psychische integriteit van het slachtoffer in het dagelijks leven, voor zover niet begrepen in de huishoudelijke activiteiten.

Aldus omvat zij, onder meer :

- de beperkingen of de aantasting van de gedragingen en/of ervaringen en/of handelingen in het dagelijks leven te wijten aan het letsel ;
- de pijnen die gebruikelijk gepaard gaan met dit letsel ;
- de beperkingen en courante ongemakken veroorzaakt door het letsel ;
- de frustraties en angsten waartoe dit alles leidt ;
- de invloed op de persoonlijke activiteiten zoals vrijetijdsbesteding, sportbeoefening en hobby's en op de sociale, vriendschappelijke en familiale relaties.

De deskundige bepaalt een percentage van de persoonlijke ongeschiktheid dat betrekking heeft op de schade die gelijkaardig is voor alle personen aangetast door de in aanmerking genomen letsels.

De deskundige kan dit percentage aanpassen in functie van de specifieke situatie van het slachtoffer. In zulk geval geeft hij toelichting bij zijn standpunt.

Indien de deskundige vaststelt dat bepaalde gevolgen van de letsels, omwille van hun specifiek belang, niet kunnen worden ondergebracht in de persoonlijke ongeschiktheid (tijdelijk of blijvend), maakt hij hiervan melding onder de rubriek "bijzondere schade" (*pijnen, esthetische schade, seksuele schade of genoegenschade*).

De *huishoudelijke ongeschiktheid* kan worden omschreven als de aantasting van het energetisch of functioneel potentieel van het slachtoffer met een economische waardeerbare weerslag op zijn geschiktheid tot het vervullen van de huishoudelijke taken. Als huishoudelijke taken kunnen onder meer worden beschouwd : de opvoeding van de kinderen, het onderhoud van de woning en de tuin, de huishoudelijke aankopen en de ermee gepaard gaande verplaatsingen, de bereiding van de

maaltijden, het onderhoud van de kledij, het administratieve en budgettaire beheer van het huishouden, de zorg voor huisdieren.

De deskundige bepaalt een percentage van de huishoudelijke ongeschiktheid dat betrekking heeft op de schade die gelijkaardig is voor alle personen aangetast door de in aanmerking genomen letsels.

De deskundige kan dit percentage aanpassen in functie van de specifieke situatie van het slachtoffer. In zulk geval geeft hij toelichting bij zijn standpunt.

De *economische ongeschiktheid* kan worden omschreven als het geheel van de gevolgen van de aantasting van de fysieke en psychische integriteit op de handelingen en de gedragingen in het professioneel en lucratief leven van het slachtoffer, alsook de aantasting van de concurrentiekracht van het slachtoffer op de arbeidsmarkt.

Indien de deskundige een bepaalde evolutie of complicatie voorziet, waarvan niet zeker is dat ze zich zal voordoen, zal hij deze vermelden onder de vorm van een voorbehoud.

De deskundige geeft een zo precies en volledig mogelijke beschrijving van alle nuttige elementen. De deskundige onderbouwt zijn besluiten, onder meer door in een begrijpelijke taal te verduidelijken welke parameters hij gehanteerd heeft als basis voor zijn besluiten.

Aldus wordt de deskundige in zijn opdracht uitgenodigd om :

- in de aanvang van zijn verslag het geheel van de letsels en de aantasting van de fysieke en psychische integriteit van het slachtoffer ingevolge het schadeverwekkend feit te beschrijven, in een begrijpelijke taal ; deze aantasting van de fysieke en psychische integriteit zal niet worden gekwantificeerd ; zij maakt de basis uit op grond waarvan de verschillende graden van de ongeschiktheid en de bijzondere schade zullen worden bepaald ;
- in het voorkomend geval, een beschrijving te geven van een eventueel vooraf bestaande toestand ;
- alle mogelijke wijzen om de schade te herstellen te onderzoeken, hetzij via technische en materiële hulpmiddelen, hetzij onder de vorm van hulp van derden ; deze hulpmiddelen zijn van aard het slachtoffer terug te brengen in een toestand die zo dicht mogelijk aanleunt bij deze die de zijne zou geweest zijn zonder het schadeverwekkend feit ;
- de tijdelijke en de blijvende ongeschiktheden van het slachtoffer te beoordelen, rekening houdend met de in aanmerking genomen hulpmiddelen.

2. De tijdelijke schade

2.1 *Medische kosten voor de consolidatie*

Het komt aan het slachtoffer toe een volledig overzicht te verschaffen van de medische en farmaceutische kosten die te wijten zijn aan het schadeverwekkend feit. Bij dit overzicht dienen de bewijsstukken van deze kosten te worden gevoegd, evenals een overzicht van de tussenkomsten van de mutualiteit en/of hospitalisatieverzekeraar en/of andere gesubrogeerde derde-betalers.

Er dient rekening te worden gehouden met de “maximumfactuur”, zoals bepaald in de wet van 5 juni 2002.

De deskundigenopdracht, zoals nader omschreven in de bijlage, nodigt de deskundige expliciet uit zich over deze kosten uit te spreken.

2.2 *De hulpmiddelen*

2.2.1 Materiële hulpmiddelen

De materiële hulpmiddelen van welke aard ook, zoals orthesen, prothesen, technische hulpmiddelen, aanpassingen aan de woning en aan het voertuig, dienen er veeleer toe de schade te herstellen door te trachten het slachtoffer terug te plaatsen in een toestand die zo dicht mogelijk aanleunt bij deze die zou hebben bestaan indien het schadeverwekkend feit niet zou hebben plaatsgehad, dan wel hem een compensatie voor dit bewezen gedeelte toe te kennen.

Deze hulpmiddelen kunnen in rekening worden gebracht voor de bepaling van de graad van de persoonlijke ongeschiktheid, de huishoudelijke en/of economische ongeschiktheid. Deze uitgaven worden vergoed op basis van bewijsstukken.

2.2.2 Hulp van derden

Op dezelfde wijze kan, in voorkomend geval, rekening worden gehouden met de hulp van derden voor de bepaling van de graad van de persoonlijke ongeschiktheid, de huishoudelijke en/of economische ongeschiktheid van het slachtoffer.

De noodzaak om een beroep te doen op de hulp van een derde, diens kwalificatie en de aard en de omvang van zijn prestaties, moeten steeds in concreto worden omschreven. De vergoeding van het uurloon zal op basis van deze criteria worden vastgesteld. De omstandigheid dat deze hulp wordt verleend door een naaste van het slachtoffer, vormt op zich geen beletsel om deze te vergoeden. Bij gebrek

aan bewijsstukken kan de hulp van een niet-gekwalificeerde hulpverlener worden vergoed mits een forfaitair bedrag van 10 € per gepresteerd uur.

2.3 *De persoonlijke ongeschiktheid*

De tijdelijke persoonlijke ongeschiktheid kan worden vergoed door een bedrag van 34 € per gewone dag hospitalisatie of per dag revalidatie in een gespecialiseerd centrum en door 28 € per dag tijdelijke ongeschiktheid aan 100 % en vervolgens pro rata.

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden wordt de specifieke schade, zoals de pijnen, de tijdelijke esthetische schade, seksuele schade en genoegenschade, niet afzonderlijk vergoed (voor een begripsomschrijving van de soorten specifieke schade wordt verwezen naar de blijvende ongeschiktheid).

Indien de pijnen afzonderlijk worden vergoed, kunnen volgende bedragen per dag in aanmerking worden genomen :

- * 1/7 : 1,00 €
- * 2/7 : 1,50 € x 2 = 3,00 €
- * 3/7 : 2,00 € x 3 = 6,00 €
- * 4/7 : 2,50 € x 4 = 10,00 €
- * 5/7 : 3,00 € x 5 = 15,00 €
- * 6/7 : 3,50 € x 6 = 21,00 €
- * 7/7 : 4,00 € x 7 = 28,00 €

2.4 *De huishoudelijke ongeschiktheid*

De tijdelijke huishoudelijke ongeschiktheid kan worden vergoed door een forfaitair bedrag van 20 € dag tijdelijke ongeschiktheid aan 100 % en vervolgens pro rata, zowel voor een alleenstaande als voor een gezin zonder kinderlast. Dit bedrag wordt verhoogd met 7 € kind ten laste.

Deze vergoedingen worden aangepast in functie van de bijdrage die elke partner in het huishouden levert. Bij gebrek aan concrete gegevens wordt de bijdrage geplitst ten belope van 65 % voor de vrouw en 35 % voor de man.

Gezin	M. + V / alleen	M (x 35 %)	V (x 65 %)
0 kinderen	20 €dag	7 €dag	13 €dag
1 kind	27 €dag	9,45 €dag	17,55 €dag
2 kinderen	34 €dag	11,90 €dag	22,10 €dag
3 kinderen	41 €dag	14,35 €dag	26,65 €dag
4 kinderen	48 €dag	16,80 €dag	31,20 €dag

2.5 *De economische ongeschiktheid*

2.5.1 Verlies van inkomen

Het verlies aan inkomen moet steeds in concreto worden bewezen.

De schadevergoeding strekt ertoe hetzelfde netto-inkomen te verkrijgen als hetgeen het slachtoffer zou hebben verworven zonder het schadeverwekkend feit.

Het netto-inkomen moet in aanmerking worden genomen tenzij aangetoond wordt dat op de toe te kennen vergoeding gelijkwaardige fiscale en sociale lasten rusten als deze die het inkomen bezwaren. Als het netto-inkomen als basis gebruikt wordt, kunnen reserves worden toegekend voor de fiscale en sociale lasten.

2.5.2 Verhoogde inspanningen

Indien verhoogde inspanningen worden geleverd en deze niet in concreto begrootbaar zijn, kunnen zij worden vergoed door een bedrag van 25 € per gepresteerde dag aan 100 % ongeschiktheid en vervolgens pro rata, vanaf de herneming van de professionele activiteit.

2.6 *Schade ontstaan tijdens de studies*

2.6.1 Verhoogde inspanningen

Indien de rechter oordeelt dat er aanleiding bestaat om een vergoeding voor verhoogde inspanningen toe te kennen, dan worden de volgende vergoedingen geadviseerd :

- lager onderwijs : 5 €dag
- middelbaar onderwijs : 10 €dag
- hoger onderwijs : 15 €dag.

Deze vergoedingen worden toegekend per gepresteerde dag in functie van de effectieve ongeschiktheden.

2.6.2 Verlies van een studiejaar

Deze schade kan bestaan uit een materiële schade, een morele schade en een financieel verlies naar de toekomst toe.

2.6.2.1 Kosten

Eerst en vooral is er de schade bestaande uit de kosten van het verloren studiejaar.

Wanneer de schade niet concreet kan worden aangetoond, kunnen de volgende forfaitaire bedragen worden geadviseerd :

- lager onderwijs : 400 €
- middelbaar onderwijs (alle types) : 1.000 €
- hoger onderwijs : 2.500 €+ huuruitgaven kot

2.6.2.2 Morele schade

Het verlies van een studiejaar kan tevens gepaard gaan met een specifieke morele schade wegens het verlies van bijzondere studieactiviteiten en de frustratie van de leerling/student wegens aantasting van zijn studietraject.

Voor alle onderwijstypes : 3.750 €

2.6.2.3 Achterstand loopbaan

Het verlies van een studiejaar kan schade teweegbrengen ten aanzien van de toekomstige beroepsactiviteit of loopbaan. Indien de achterstand in de loopbaan wordt bewezen, kan de actuele nettowaarde van het eerste jaar beroepsinkomen als basis dienen voor de berekening van de schade.

2.7 *Schade geleden door de naastbestaanden*

Indien een naaste aantoonbaar dat hij materiële schade heeft geleden in causaal verband met het schadeverwekkend feit dat het slachtoffer is overkomen, kan hij hiervoor worden vergoed.

Op dezelfde wijze kan deze naaste aanspraak maken op een vergoeding wanneer de fysieke en/of psychische toestand van het slachtoffer een fatale afloop laat vrezzen of uiterst zorgwekkend is.

3. De blijvende schade

3.1 *De wijzen van vergoeding (rente, kapitalisatie, forfait)*

Voor de vergoeding van de blijvende schade, kent de rechtspraak drie wijzen van vergoeding : toekenning van een rente, kapitalisatie of toekenning van een forfait.

De rechter beoordeelt onaantastbaar, maar binnen de perken van de conclusies van de partijen, het bestaan en de omvang van de schade, alsook het bedrag van de vergoeding dat nodig is voor het volledige herstel van de schade.

Indien de rechter vaststelt dat hij de door partijen voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen, motiveert hij dit.

Bij de toekenning van een rente of bij toepassing van een kapitalisatie, waarbij telkens een onderscheid wordt gemaakt tussen de schade geleden in het verleden en de toekomstige schade, dient de datum van de rechterlijke beslissing of de minnelijke regeling in aanmerking te worden genomen als “scharnierdatum”.

Bij toekenning van een forfait, is de “scharnierdatum” in principe de datum van de consolidatie.

Bij de medische evaluatie van de blijvende letsels is de “scharnierdatum” deze van de consolidatie.

3.1.1 Rente

De toekenning van een geïndexeerde rente en al dan niet herzienbare rente is een passende vorm van vergoeding van de schade voortvloeiend uit de blijvende ongeschiktheid. Het komt erop neer dat het slachtoffer voor de toekomst een herzienbaar en/of geïndexeerd periodiek bedrag ontvangt. Een dergelijke wijze van vergoeding is gunstig voor het slachtoffer omdat het aldus toegekende bedrag zo dicht als mogelijk aansluit bij de reële schade en het partijen behoedt voor toekomstige en dus onzekere elementen.

3.1.2 Kapitalisatie

Een tweede methode van vergoeding van de toekomstige schade, is deze door kapitalisatie. Het is de omzetting in een kapitaal van alle jaarlijkse, maandelijkse of dagelijkse bedragen over de periode waarover de vergoeding na de rechterlijke uitspraak verschuldigd is.

De te hanteren kapitalisatiecoëfficiënt wordt bepaald in functie van de gegevens op het ogenblik van de uitspraak of de minnelijke regeling, niet van de consolidatiedatum of een andere voorgaande datum.

Rekening houdend met de actuele rendementen van financiële beleggingen, verricht door “een goede huisvader”, en gelet op de adviezen van de actuarissen die werden geraadpleegd, stellen de auteurs van de Indicatieve Tabel voor om een gemiddelde rentevoet van 1 % in aanmerking te nemen. Deze is vatbaar voor aanpassing, in meer of in min, rekening houdend met de concrete omstandigheden.

3.1.3 Forfaitaire vergoeding

Een derde wijze van vergoeden is de toekenning van een forfaitair bedrag.

3.2 *Medische kosten na consolidatie*

Het komt aan het slachtoffer toe een volledig overzicht te verschaffen van de medische en farmaceutische kosten na de consolidatie die te wijten zijn aan het schadeverwekkend feit. Bij dit overzicht dienen de bewijsstukken van deze kosten te worden gevoegd, evenals een overzicht van de tussenkomsten van de mutualiteit en/of hospitalisatieverzekeraar en/of andere gesubrogeerde derde-betalers.

Er dient rekening te worden gehouden met de “maximumfactuur”, zoals bepaald in de wet van 5 juni 2002.

De deskundigenopdracht, zoals nader omschreven in de bijlage, nodigt de deskundige expliciet uit zich over deze kosten uit te spreken.

3.3 *De hulpmiddelen*

3.3.1 De materiële hulpmiddelen

De materiële hulpmiddelen zoals orthesen, prothesen, technische hulpmiddelen, aanpassingen aan de woning en aan het voertuig, dienen ertoe de schade te herstellen door te trachten het slachtoffer terug te plaatsen in een toestand die zo dicht mogelijk aanleunt bij deze die zou hebben bestaan indien het schadeverwekkend feit niet zou hebben plaatsgehad, dan wel hem een compensatie voor dit bewezen gedeelte toe te kennen.

Deze hulpmiddelen kunnen in rekening worden gebracht voor het bepalen van de graad van de persoonlijke, de huishoudelijke en/of economische ongeschiktheid.

Deze uitgaven worden vergoed op basis van bewijsstukken. De toekomstige schade wordt berekend op basis van de voor dat specifiek slachtoffer meest aangewezen methode, met mogelijke verdiscontering.

3.3.2 Hulp van derden

Er kan, in het voorkomend geval, rekening worden gehouden met de hulp van derden voor het bepalen van de graad van de persoonlijke ongeschiktheid, de huishoudelijke en/of economische ongeschiktheid van het slachtoffer.

De noodzaak om een beroep te doen op de hulp van een derde, diens kwalificatie en de aard en de omvang van zijn prestaties, moeten steeds in concreto worden omschreven. De vergoeding van het uurloon zal op basis van deze criteria worden vastgesteld. De omstandigheid dat deze hulp wordt verleend door een naaste van het slachtoffer, vormt op zich geen beletsel om deze te vergoeden. Bij gebrek aan bewijsstukken kan de hulp van een niet-gekwalificeerde hulpverlener worden vergoed mits een forfaitair bedrag van 10 € per gepresteerd uur.

Wat de toekomstige schade betreft, kan deze worden vergoed op basis van de voor het specifiek slachtoffer meest aangewezen methode, met mogelijke verdiscontering.

3.4 *De persoonlijke, huishoudelijke en economische ongeschiktheid*

3.4.1 De persoonlijke ongeschiktheid

3.4.1.1 Algemeen

Indien de persoonlijke ongeschiktheid wordt vergoed door middel van de kapitalisatiemethode, dienen niet noodzakelijkerwijze dezelfde basisbedragen als deze voor de tijdelijke ongeschiktheid in aanmerking te worden genomen. Naargelang de specifieke elementen van de zaak, kunnen zij in min of in meer worden aangepast.

Wanneer deze schade forfaitair wordt vergoed, wordt verwezen naar de bedragen voorgesteld in de hiernavolgende tabel.

3.4.1.2 De specifieke schade

Indien niet vervat in de graad van de persoonlijke ongeschiktheid, kan een bijkomende vergoeding worden toegekend voor de hiernavolgende specifieke schade.

a. De pijn

Indien de deskundige het bestaan van uitzonderlijke blijvende pijnen weerhoudt, kan deze schade afzonderlijk worden vergoed. Dit geschiedt bij voorkeur op basis van de schaal 1/7.

b. De esthetische schade

Deze schade beoogt niet de economische schade die voortvloeit uit een esthetische ontsiering.

De medisch deskundige baseert zich in principe op de gebruikelijke schaal van 1 tot 7 (schaal van Julin) en hij wordt uitgenodigd om de criteria te preciseren waarmee hij rekening heeft gehouden.

De rechter houdt rekening met de concrete elementen van de zaak.

Daarbij kunnen onder meer de plaats van de ontsiering, het geslacht, de leeftijd en de activiteiten van het slachtoffer in aanmerking worden genomen. Met activiteiten worden niet alleen de professionele activiteiten bedoeld, maar ook de sociale en culturele activiteiten waarbij het slachtoffer geconfronteerd wordt met anderen.

De volgende bedragen kunnen worden aanbevolen :

Leeftijd	1/7	2/7	3/7	4/7	5/7	6/7	7/7
	miniem	zeer licht	licht	middelmatig	ernstig	zeer ernstig	uitzonderlijk
0-10	540 €	2.150 €	4.850 €	8.625 €	15.000 €	20.000 €	30.000 €
11-20	520 €	2.075 €	4.700 €	8.300 €	14.500 €	19.250 €	29.000 €
21-30	490 €	2.000 €	4.400 €	7.850 €	13.700 €	18.250 €	27.500 €
31-40	450 €	1.800 €	4.100 €	7.250 €	12.600 €	16.800 €	25.250 €
41-50	400 €	1.600 €	3.600 €	6.500 €	11.200 €	14.900 €	22.250 €
51-60	350 €	1.400 €	3.100 €	5.550 €	9.700 €	12.900 €	19.500 €
61-70	275 €	1.100 €	2.600 €	4.400 €	7.750 €	10.350 €	15.500 €
71-80	200 €	800 €	1.750 €	3.100 €	5.500 €	7.300 €	11.000 €
81 +	115 €	450 €	1.050 €	1.850 €	3.200 €	4.250 €	6.400 €

c. De seksuele schade

Deze schade kan, als zeer specifieke schade, afzonderlijk voor vergoeding in aanmerking komen. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds de schade door het verlies of de aantasting van het seksueel leven (bv. impotentie, anorgasmie, aantasting van libido en gevoelloosheid) en anderzijds het verlies van zekerheid op nageslacht, waaronder o.m. steriliteit.

De kosten verbonden aan de noodzaak van bijvoorbeeld een keizersnede of kunstmatige inseminatie kunnen voor vergoeding in aanmerking komen. Zowel de materiële schade (o.m. de aankoop van medicatie, medisch materiaal, medische ingrepen, ...) als de uit de noodzakelijke ingrepen voortvloeiende aantasting op psychisch vlak kunnen worden vergoed.

De partner die hierdoor schade lijdt, kan om vergoeding ervan verzoeken.

d. De genoegenschade

Deze schade kan afzonderlijk worden vergoed in de uitzonderlijke gevallen waarin het slachtoffer als gevolg van het schadeverwekkend feit een bewezen op doorgedreven wijze uitgeoefende sport of hobby geheel of gedeeltelijk diende stop te zetten.

3.4.2 De huishoudelijke ongeschiktheid

Indien de huishoudelijke ongeschiktheid wordt vergoed door middel van de kapitalisatiemethode, dienen niet noodzakelijkerwijze dezelfde basisbedragen als deze voor de tijdelijke ongeschiktheid in aanmerking te worden genomen. Naargelang de specifieke elementen van de zaak, kunnen in min of in meer worden aangepast.

Bij de toepassing van de kapitalisatiemethode zal evenwel rekening worden gehouden met de gebruikelijk te verwachten evolutie van de gezinssamenstelling van het slachtoffer.

Wanneer deze schade forfaitair wordt vergoed, wordt verwezen naar de bedragen voorgesteld in onderstaande tabel.

Deze forfaitaire vergoedingen moeten worden aangepast aan de omvang van de bijdrage die het slachtoffer in het huishouden levert.

Bij gebrek aan concrete gegevens wordt de bijdrage gesplitst ten belope van 65 % voor de vrouw en 35 % voor de man.

3.4.3 De economische ongeschiktheid

3.4.3.1 Algemeen

De materiële schade die een slachtoffer lijdt als gevolg van een blijvende economische ongeschiktheid, kan zowel bestaan uit een inkomensverlies, als uit een aantasting van de economische waarde op de arbeidsmarkt als uit de eventuele noodzaak om verhoogde inspanningen te leveren tijdens de uitoefening van zijn beroepsactiviteit.

3.4.3.2 Inkomensverlies

Het basisinkomen waarop de berekening gebaseerd wordt, moet in concreto worden begroot.

Aan jonge slachtoffers die nog geen of een gering inkomen hebben, moet bijzondere aandacht worden besteed.

Het netto-inkomen moet in aanmerking worden genomen, tenzij wordt aangetoond dat de fiscale en sociale lasten op de toe te kennen vergoeding gelijkwaardig zijn aan deze die het verdiende inkomen belasten.

Als het netto-inkomen als basis wordt gebruikt, kunnen reserves worden toegekend voor de hogergenoemde fiscale en sociale lasten.

Het inkomen kan worden verhoogd als toekomstige loonsverhogingen los van de indexering kunnen worden aangetoond.

Het is aangewezen rekening te houden met een referentieperiode gespreid over meerdere jaren, inzonderheid indien het slachtoffer een zelfstandige is.

3.4.3.3 Verhoogde inspanningen

Indien de verhoogde inspanningen worden vergoed door middel van de kapitalisatiemethode, dienen niet noodzakelijkerwijze dezelfde basisbedragen als deze voor de tijdelijke ongeschiktheid, in aanmerking te worden genomen. Naargelang de specifieke elementen van de zaak, kunnen in min of in meer worden aangepast.

Deze vergoeding kan enkel worden toegekend voor de dagen tijdens dewelke effectief wordt gewerkt.

3.4.3.4 Forfaitaire vergoeding

Wanneer de economische ongeschiktheid forfaitair wordt vergoed, wordt verwezen naar de bedragen die zijn opgenomen in de hiernavolgende tabel.

3.4.3.5 Postprofessionele schade

Postprofessionele schade is de materiële schade voortvloeiend uit de onmogelijkheid om, vanaf het pensioen, nog lucratieve activiteiten uit te oefenen, andere dan deze tijdens de professionele loopbaan.

Tevens kan er rekening worden gehouden met de gebeurlijke bewezen weerslag van de gevolgen van het schadeverwekkend feit op de rechten op een rustpensioen van het slachtoffer.

3.4.4 Tabel van de forfaitaire vergoedingen

De hierna vermelde bedragen geven de vergoeding per graad van ongeschiktheid weer.

Het forfaitaire bedrag dat aan het slachtoffer toekomt, wordt berekend per ongeschiktheid (de persoonlijke, de huishoudelijke en de economische) en dit in functie van de door de deskundige weerhouden percentages voor elk van deze ongeschiktheden.

Ten aanzien van de huishoudelijke ongeschiktheid dient een aanpassing te geschieden rekening houdend met de bijdrage van het slachtoffer in het huishouden. Bij gebreke aan concrete gegevens, wordt de bijdrage gesplitst ten belope van 65 % voor de vrouw en 35 % voor de man.

Deze forfaitaire bedragen kunnen worden vermeerderd of verminderd en dit in functie van de (beperkte of hoge) graden van de ongeschiktheid en de bijzonderheden van de zaak, evenals de aangetoonde, concrete gevolgen in het leven van het slachtoffer.

- tot en met 15 jaar :	1.220,00 €
- 16 jaar :	1.200,00 €
- 17 jaar :	1.185,00 €
- 18 jaar :	1.170,00 €
- 19 jaar :	1.155,00 €
- 20 jaar :	1.140,00 €
- 21 jaar :	1.125,00 €

- 22 jaar :	1.110,00 €
- 23 jaar :	1.095,00 €
- 24 jaar :	1.080,00 €
- 25 jaar :	1.065,00 €
- 26 jaar :	1.050,00 €
- 27 jaar :	1.035,00 €
- 28 jaar :	1.020,00 €
- 29 jaar :	1.005,00 €
- 30 jaar :	995,00 €
- 31 jaar :	980,00 €
- 32 jaar :	965,00 €
- 33 jaar :	945,00 €
- 34 jaar :	930,00 €
- 35 jaar :	915,00 €
- 36 jaar :	900,00 €
- 37 jaar :	885,00 €
- 38 jaar :	870,00 €
- 39 jaar :	855,00 €
- 40 jaar :	840,00 €
- 41 jaar :	825,00 €
- 42 jaar :	810,00 €
- 43 jaar :	795,00 €
- 44 jaar :	780,00 €
- 45 jaar :	765,00 €
- 46 jaar :	750,00 €
- 47 jaar :	735,00 €
- 48 jaar :	720,00 €
- 49 jaar :	705,00 €
- 50 jaar :	790,00 €
- 51 jaar :	675,00 €
- 52 jaar :	660,00 €
- 53 jaar :	645,00 €
- 54 jaar :	630,00 €
- 55 jaar :	615,00 €
- 56 jaar :	600,00 €
- 57 jaar :	585,00 €
- 58 jaar :	570,00 €
- 59 jaar :	555,00 €
- 60 jaar :	540,00 €
- 61 jaar :	525,00 €
- 62 jaar :	510,00 €
- 63 jaar :	495,00 €

- 64 jaar :	480,00 €
- 65 jaar :	465,00 €
- 66 jaar :	450,00 €
- 67 jaar :	435,00 €
- 68 jaar :	420,00 €
- 69 jaar :	405,00 €
- 70 jaar :	390,00 €
- 71 jaar :	375,00 €
- 72 jaar :	360,00 €
- 73 jaar :	345,00 €
- 74 jaar :	330,00 €
- 75 jaar :	315,00 €
- 76 jaar :	300,00 €
- 77 jaar :	285,00 €
- 78 jaar :	270,00 €
- 79 jaar :	255,00 €
- 80 jaar :	240,00 €
- 81 jaar :	225,00 €
- 82 jaar :	210,00 €
- 83 jaar :	195,00 €
- 84 jaar :	180,00 €
- 85 jaar en ouder :	165,00 €

Voorbeeld :

- slachtoffer : man – 20 jaar oud
- persoonlijke ongeschiktheid : 15 %
- huishoudelijke ongeschiktheid : 10 % - aandeel huishouden : 35 %
- economische ongeschiktheid : 6 %

Vergoeding = persoonlijke ongeschiktheid : $15 \times 1.140 \text{ €} = 17.100 \text{ €}$
 huishoudelijke ongeschiktheid : $10 \times 1.140 \text{ €} \times 35 \% = 3.990 \text{ €}$
 economische ongeschiktheid : $6 \times 1.140 \text{ €} = 6.840 \text{ €}$

3.5 *Schade geleden door de naastbestaanden*

Indien een naaste aantoonbaar dat hij materiële schade lijdt in causaal verband met het schadeverwekkend feit dat het slachtoffer is overkomen, kan hij hiervoor worden vergoed.

Deze naaste kan ook aanspraak maken op vergoeding van de schade die hij lijdt door het aanzien van het slachtoffer, waarvan de dagelijkse en langdurige toestand gekenmerkt wordt door een uitzonderlijke psychische, fysieke en mentale aftakeling.

3.6 *Voorbehoud*

Zowel de door de deskundige weerhouden medische reserves als de fiscale reserves, die een weerslag hebben op de toegekende vergoedingen uit hoofde van het verlies van loon of inkomen, worden vermeld in de rechterlijke uitspraak.

4. Het overlijden

4.1 *Begrafeniskosten*

De begrafenis-kosten maken in principe een last uit van de nalatenschap. Zij worden echter door de aansprakelijke terugbetaald aan de persoon die deze kosten effectief heeft gemaakt.

Buitensporige uitgaven kunnen worden herleid.

Bij vergoeding van grafkelders, grafzerken, grafmonumenten en concessies wordt eventueel rekening gehouden met het aantal voorziene plaatsen.

Er moet rekening mee worden gehouden dat deze uitgave een vervroegde betaling kan uitmaken :

- indien de waarschijnlijke overlevingsduur van degene die de schade draagt, langer is dan deze van het slachtoffer, zou deze laatste ook zonder het schadeverwekkend feit de begrafenis-kosten hebben moeten dragen een bestaat zijn schade uit de vervroegde betaling ervan ; de schade bestaat alsdan uit het verschil tussen de huidige uitgave en de contante waarde van het bedrag dat normaal uitgegeven zou zijn op de vermoedelijke toekomstige datum van het overlijden, gesteld dat er geen schadegeval zou zijn gebeurd ;
- indien de waarschijnlijke overlevingsduur van degene die de schade draagt, korter is dan deze van het slachtoffer, zou deze schadelijder de kosten normaliter niet hebben moeten dragen, zodat er geen verrekening dient te geschieden (bv. de ouder voor zijn kind).

4.2 *Schade ex haerede*

Deze omvat het geheel van de morele en materiële schade die het slachtoffer lijdt tussen de datum van het schadeverwekkend feit en deze van zijn overlijden.

Deze schade, waarvan de vergoeding een schuldvordering uitmaakt van de nalatenschap, mag niet worden verward met de schade van de naastbestaande.

Indien bewezen wordt dat het slachtoffer zich bewust was van zijn nakend overlijden, kan als vergoeding voor morele schade, een forfaitair bedrag van 75 €/dag worden toegekend.

4.3 *Schade van de naastbestaande*

4.3.1 De morele schade

Het overlijden van het slachtoffer raakt de naastbestaande emotioneel in die mate dat elke mogelijkheid om een affectieve band te beleven met deze persoon wordt tenietgedaan. De daaruit voortvloeiende schade, die onschatbaar is, moet worden vergoed. De vergoeding beoogt de erkenning van het bestaan van het lijden.

De bedragen die in de onderstaande tabel worden voorgesteld, zijn forfaitaire vergoedingen, bepaald in functie van de vermoede intensiteit van de affectieve band met het slachtoffer.

Vermits elk schadegeval bijzonder is, kunnen deze bedragen worden aangepast rekening houdend met de specifieke omstandigheden.

Overleden slachtoffer	Begunstigde	Vergoeding
Gehuwd/samenwonend/ samenlevingscontract	Gehuwd/samenwonend/ samenlevingscontract	15.000 €
Inwonende ouder	Inwonend kind	15.000 €
Inwonende ouder	Inwonend weeskind	24.000 €
Niet-inwonende ouder	Niet-inwonend kind	6.000 €
Inwonend kind	Ouder	15.000 €
Zelfstandig wonend kind	Ouder	6.000 €
Miskraam	Ouder	3.000 €
Inwonende broer/zuster	Inwonende broer/zuster	3.000 €
Niet-inwonende broer/zuster	Niet-inwonende broer/zuster	1.800 €
Inwonende grootouders	Inwonende kleinkinderen	3.000 €
Niet-inwonende grootouders	Niet-inwonende kleinkinderen	1.500 €
Inwonende kleinkinderen	Inwonende grootouders	3.000 €
Niet-inwonende kleinkinderen	Niet-inwonende grootouders	1.500 €
Ook andere personen kunnen aanspraak maken op een vergoeding, op voorwaarde dat het vaststaat dat zij een specifieke affectieve band hadden met het slachtoffer.		

4.3.2 De materiële schade

Het overlijden van het slachtoffer kan voor de naastbestaande een economisch verlies uitmaken.

4.3.2.1 Schade wegens het verlies van het inkomen van de overledene

Nabestaanden die voordeel haalden uit het beroepsinkomen van de overledene, kunnen slechts aanspraak maken op dat deel van het inkomen waaruit ze persoonlijk voordeel genoten of zouden kunnen hebben genoten. Het is dan ook belangrijk het aandeel van het persoonlijk onderhoud van het slachtoffer te bepalen.

Het aandeel van het persoonlijk onderhoud van het slachtoffer wordt berekend op basis van het gezamenlijk gezinsinkomen en dient in mindering te worden gebracht van het eigen inkomen van het slachtoffer.

Bij de begroting van het aandeel voor het eigen onderhoud moet onder meer rekening worden gehouden met de leeftijd van de partner en de kinderen, de vaststelling dat het om een eenverdienersgezin dan wel om een tweeverdienersgezin gaat, het niveau van het inkomen, de levensstandaard van het gezin, het beroep van de overledene, de vraag of het echtpaar een gemeenschappelijk vermogen zou opbouwen en de gemeenschappelijke lasten.

Bij gebrek aan concrete elementen voor de berekening van het persoonlijk aandeel kan de volgende formule als vuistregel worden gehanteerd :

$$\frac{\text{gezinsinkomen } 100 \%}{\text{totaal aantal gezinsleden vóór overlijden} + 1}$$

Bij het vaststellen van het aantal gezinsleden kan rekening worden gehouden met het feit dat de kinderen op een bepaalde leeftijd het ouderlijke huis verlaten, waardoor het persoonlijk aandeel van de overlevende zal toenemen. Men kan dus, voor de toekomst, in verschillende periodes met onderscheiden percentages voorzien. Bij gebrek aan andere criteria kan de leeftijd van 25 jaar voor het verlaten van de ouderlijke woonst in aanmerking worden genomen.

4.3.2.2 Schade geleden door verlies van de bijdrage in de huishoudelijke activiteiten geleverd door het slachtoffer

De huishoudelijke schade die door de overlevende partner wordt geleden, kan worden berekend op basis van het aandeel van het slachtoffer in de huishoudelijke activiteiten voor zijn overlijden, hetzij 20 € voor een huishouden zonder kinderlast, te verhogen met 7 € per kind ten laste, met een aandeel van 65 % voor de vrouw en 35 % voor de man, tenzij zich een andere verdeling opdringt.

Dit forfait wordt vervolgens gekapitaliseerd in hoofde van diegene die de minst lange levensduurverwachting heeft.

Er zal tevens rekening worden gehouden met de voorzienbare evolutie van de samenstelling van het kerngezin.

De rechter moet rekening houden met het aandeel uit hoofde van het persoonlijk onderhoud van het slachtoffer. In de regel wordt dit aandeel berekend in functie van de globale economische waarde van het gezin en vervolgens in mindering gebracht van de economische huishoudelijke waarde van het slachtoffer. Bij gebrek aan concrete beoordelingselementen kan dit aandeel forfaitair worden geraamd op 20 % in het geval van een gezin zonder kinderlast en op 15 % indien het gezin minstens één kind telt.

Voorbeeld

De man overlijdt op de leeftijd van 40 jaar, gezin zonder kinderen.

Berekenen van de huishoudelijke schade in hoofde van de weduwe, 35 jaar oud :

1. berekening verlies aandeel in huishouden is forfaitair 35 % of 35 % van 20 € = 7 €;
2. berekening besparing persoonlijk onderhoud man : 20 % (aandeel zonder kinderen) van 20 € (forfait) = 4 €;
3. eindberekening en kapitalisatie op basis van volgend bedrag per dag : forfait 7 € - 4 € = 3 €

Hoofdstuk II. Schade aan voorwerpen en kosten

1. Voertuigschade

1.1 *Principe*

In principe wordt de schade, die voortvloeit uit het verlies van een voertuig of de noodzaak om het te laten herstellen, vergoed op basis van het proces-verbaal van de deskundige dat tot stand is gekomen op initiatief van de verzekeraar van de benadeelde (toepassing van de RDR-conventie) of van de verzekeraar van de aansprakelijke. Deze processen-verbaal verbinden enkel de ondertekenaars.

Bij ontstentenis van concrete elementen om deze schade te begroten, kan in bijzondere omstandigheden, bijvoorbeeld bij een nieuw voertuig of een oldtimer, wegens een waardevermindering na de herstelling, een forfaitaire vergoeding van ongeveer 10 % worden toegekend op de waarde van het zwaar gehavende voertuig.

1.2 *De B.T.W.*

In het geval van een totaal verlies heeft de schadelijder, die niet B.T.W.-plichtig is, toch recht op de B.T.W. op de waarde voor het schadeverwekkend feit, zelfs wanneer hij het vernielde voertuig niet vervangt of wanneer hij de schadevergoeding aanwendt voor de aankoop van een tweedehandswagen waarop bij de aankoop geen B.T.W. verschuldigd is of slechts B.T.W. op het verschil tussen de verkoop- en de inkoopprijs van de garagehouder. De B.T.W.-aanslagvoet is deze op het ogenblik van de vervanging van het voertuig.

Indien het voertuig van een niet-B.T.W.-plichtige bij een ongeval wordt beschadigd, heeft de schadelijder recht op de B.T.W., ongeacht of hij al dan niet de herstelling laat uitvoeren.

1.3 *Takel- en stallingskosten*

De takelkosten maken deel uit van de vergoedbare schade.

De stallings- of bergingskosten, die aangetoond worden door stukken, kunnen eveneens ten laste van de aansprakelijke worden gelegd voor de volledige periode gedurende dewelke het voertuig ter beschikking moet blijven van de deskundige en vervolgens gedurende de tijd nodig voor de verkoop van het wrak of voor het uitvoeren van de herstellingen.

1.4 *Gebruiksderving*

1.4.1 Wachtijd

De duur van de wachtijd stemt overeen met de tijd nodig om de voertuigschade te bepalen en te begroten.

Hierbij dient een onderscheid te worden gemaakt naargelang het een totaal verlies betreft, dan wel een herstelling mogelijk is.

In het geval van een totaal verlies kan de wachtijd worden verlengd tot de dag waarop de benadeelde in kennis wordt gesteld van het totale verlies, van de waarde voor het schadeverwekkend feit en van de waarde van het wrak.

Indien bij de herstelling het voertuig geïmmobiliseerd is, kan de wachtijd worden verlengd tot de dag waarop de benadeelde kennis krijgt van de kostprijs van de herstelling.

Als het voertuig niet buiten gebruik is, wordt 1 dag toegekend voor de expertiseverrichtingen.

1.4.2 Herstellingsduur

Onder de herstellingsduur wordt begrepen de periode die nodig is om de herstellingen uit te voeren aan het voertuig, in beginsel conform de gegevens van het deskundig verslag.

1.4.3 Vervangingsduur

De vervangingsduur betreft de periode die nodig is om het vernielde voertuig te vervangen. Deze duur moet concreet worden bewezen. Bij gebrek aan concrete elementen kan deze forfaitair worden bepaald op 15 dagen.

1.4.4 Vergoeding wegens gebruiksderving

Indien de benadeelde een vervangwagen huurt, heeft hij recht op de terugbetaling van de gemaakte kosten, op voorwaarde dat de vervangwagen van hetzelfde type is.

Bovendien kan als besparing voor het niet-gebruik van het eigen voertuig een bedrag worden aangerekend gelijk aan 10 % van de huurfactuur.

Indien geen vervangvoertuig wordt gehuurd, kunnen de hierna vermelde forfaitaire bedragen worden toegekend.

Voertuig	Vergoeding/dag
fiets (al dan niet met trapondersteuning tot 25 km/u)	10 €
gemotoriseerde tweewieler (2 of 3 wielen), quad en speed pedelec	15 €
aanhangwagen personenwagen < 750kg	10 €
> 750 kg	15 €
personenwagen (ook voor professioneel gebruik en leasing)	20 €
mobilhome	50 €
taxi grote maatschappijen	50 €
taxi zelfstandige uitbater	60 €
huurwagen (exclusief leasing):	46 €
lichte vrachtwagen/bestelwagen tot 3,5 ton nettolaadvermogen	40 €
vrachtwagen en geleed voertuig vanaf 3,5 ton nettolaadvermogen	50 € + 10 €per ton
eigenaar van één vrachtwagen	62 €
zware voertuigen van bijzondere aard zoals - takelvoertuig - tankwagen - kraanwagen - betonwagen - landbouwtractor - trekker van oplegger - oplegger van vrachtwagen	150 €
ziekenwagen	87 €
kampeeraanhangwagen/caravan	24 €
autobus	autocar
< 50 plaatsen	< 31 plaatsen
• 50 plaatsen	• 31 plaatsen
• 60 plaatsen	• 38 plaatsen
• 70 plaatsen	• 44 plaatsen
• 80 plaatsen	• 50 plaatsen
	50 €
	90 €
	115 €
	140 €
	180 €

1.4.5 Financiering

Indien het slachtoffer voor de aanschaf van een ander voertuig of voor de uitvoering van de herstellingskosten een lening aangaat, kunnen de kosten van deze financiering, met inbegrip van de intresten, een vergoedbare schade uitmaken.

2. Verplaatsingskosten

Het is aan het slachtoffer om een precies overzicht te verschaffen van zijn verplaatsingen. Indien de verplaatsingskosten forfaitair worden berekend, kan een vergoeding van 0,33 €/km worden aanvaard, ongeacht het type voertuig.

3. Administratiekosten

Een globale forfaitaire tegemoetkoming van 100 € kan worden toegekend uit hoofde van administratie-, correspondentie- en telefoonkosten.

4. Kledijschade

Wanneer het bestaan van een dergelijke schade aangetoond is, maar de omvang ervan niet precies kan worden bewezen, kan naar billijkheid, de gemiddelde waarde van de gehele kledij geschat worden op 375 € vetusteit inbegrepen. Deze raming heeft enkel betrekking op de eigenlijke kledijschade, met uitsluiting van de beschadiging van juwelen, uurwerk en vervoerde goederen of bijzondere uitrusting, waarvan het verlies, indien dit bewezen wordt, afzonderlijk kan worden geraamd. Indien een aankoopfactuur van de beschadigde kledij kan worden voorgelegd, wordt de vetusteit in aanmerking genomen.

Hoofdstuk III. Intrest en provisie

1. De vergoedende intrest

De vergoedende intrest maakt een bestanddeel uit van de schade en vergoedt zowel de schade voortvloeiend uit de vertraging van de betaling van de schadevergoeding als het nadeel van de muntontwaarding.

Indien de toegekende bedragen worden geactualiseerd, wordt alleen de schade voortvloeiend uit de vertraging in betaling van de schadevergoeding in rekening gebracht.

De rechter moet de rentevoet in concreto begroten.

De aanvangsdatum voor de berekening van de verschuldigde vergoedende intrest kan worden bepaald als volgt :

- voor de kosten of de schade die zich gespreid voordoen over een bepaalde periode voorafgaandelijk aan het vonnis : vanaf een gemiddelde datum ;
- voor de schade aan goederen : vanaf de datum van het schadeverwekkend feit ;
- voor de schade voortvloeiend uit de tijdelijke ongeschiktheden : vanaf een gemiddelde datum ;
- voor de schade voortvloeiend uit specifieke blijvende ongeschiktheden : vanaf de datum van het schadeverwekkend feit ; ingeval er een tijdelijke specifieke schade werd erkend, is de aanvangsdatum van de intrest de consolidatiedatum van de letsels ;
- voor de schade ingevolge het verlies van een schooljaar : vanaf de datum van het niet-slagen ;
- wat betreft de vergoeding van de persoonlijke, de huishoudelijke of de economische blijvende ongeschiktheden :
  - a. bij kapitalisatie : geen intrest op het gekapitaliseerde bedrag ; op de vergoeding die de periode dekt tussen de consolidatie en de uitspraak : intrest vanaf een gemiddelde datum ;
  - b. bij forfait : wanneer de schade in haar geheel wordt begroot op het ogenblik van de consolidatie : vanaf die datum ;
- voor de schade voortvloeiend uit het overlijden : vanaf datum van het overlijden behoudens berekening door kapitalisatie ;
- voor de schade ex haerede : vanaf de gemiddelde datum tussen het schadeverwekkend feit en het overlijden.

2. De moratoire intrest

De moratoire intrest, berekend tegen de wettelijke rentevoet, zal worden toegekend op de hoofdsom, vermeerderd met de vergoedende intrest voor de periode na het vonnis en dit tot de datum van de algehele betaling.

3. Provisie

De betaalde provisies (voorschotten) kunnen worden verhoogd met een creditintrest, waarvan de rentevoet door de rechter wordt bepaald.

***